

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3759/2019
03.10.2019. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, др Илије Зиндовића и Божидара Вујичића, чланова већа, у правној ствари тужиље АА из ..., коју заступа Момир Нешић, адвокат из ..., против туженог ББ из ..., ради измене одлуке о издржавању и делимичног лишења родитељског права, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 292/19 од 05.06.2019. године, у седници одржаној 03.10.2019. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Бечеју П2 356/18 од 15.03.2019. године у ставу 1. изреке и пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж2 292/19 од 05.06.2019. године у делу којим је потврђен став 1. изреке првостепене одлуке, тако што се тужбени захтев тужиље, за измену пресуде Основног суда у Бечеју П2 2050/13 од 15.03.2014. године, одбија.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж2 292/19 од 05.06.2019. године у преосталом делу којим је преиначена одлука првостепеног суда у делу којим је одлучено о одржавању личних односа малолетне деце и туженог и у делу којим је потврђена првостепена пресуда.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бечеју П2 356/18 од 15.03.2019. године измењена је одлука о дечјем издржавању садржана у пресуди Основног суда у Бечеју П2 2050/13 од 15.03.2014. године, тако што је тужени обавезан да на име доприноса за издржавање мал. ВВ и мал. ГГ, уместо износа од по 4.000,00 динара месечно плаћа износ од по 6.000,00 динара за свако дете, почев од 19.04.2017. године па убудуће док за то постоје законски услови а на руке тужилји; измењена је одлука о начину одржавања личних односа малолетне деце са туженим садржана у пресуди Основног суда у Бечеју П2 230/15 од 26.10.2015. године, тако што је прецизиран начин одржавања и то тако да малолетни ВВ и ГГ бораве код оца сваког другог или четвртог викенда у месецу у

време када мал. ВВ иде пре подне у школу, тако да се тужени обавезује да тог викенда кад виђа децу припреми мал. ВВ за школу, односно уради са њом домаће задатке, а тужилца се обавезује да тог викенда достави туженом књиге, свеске и потребан прибор за рад; одлучено је да се тужени делимично лишава родитељског права у односу на малолетне ВВ и ГГ тако што мајка деце може самостално без сагласности другог родитеља доносити одлуке о одласку деце у иностранство и прибављање путних исправа РС за децу. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да накнади тужилци трошкове поступка у износу од 51.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж2 292/19 од 05.06.2019. године, пресуда Основног суда у Бечеју П2 356/18 од 15.03.2019. године је потврђена у делу којом је одлучено о захтевима за измену децјег издржавања, делимично лишење родитељског права и трошкова поступка и преиначена у делу којим је одлучено о захтеву за измену одлуке о издржавању и личних односа малолетне деце туженог тако што се одлука у том делу садржана у пресуди Основног суда у Бечеју П2 230/15 од 26.10.2015. године мења у делу који се односи на одржавање личних односа викендима и то тако да мал. ВВ и ГГ бораве код оца сваког другог и четвртог викенда у месецу у време кад мал. ВВ иде пре подне у школу, тако што се тужени обавезује да тог викенда кад виђа децу припреми мал. ВВ за школу, односно уради са њом домаће задатке, а тужилца се обавезује да тог викенда достави туженом књиге, свеске и потребан прибор за рад, док у преосталом делу који се односи на виђање током распуста и празника пресуда П2 230/15 од 26.10.2015. године остаје неизмењена. Одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 55/14) и члана 208. Породичног закона, према којој одредби је ревизија увек дозвољена у вези са породичним односима, осим ако овим законом није другачије одређено, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија делимично основана.

У поступку доношења побијане пресуде нема битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју овај суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Бечеју П2 2050/13 од 15.03.2014. године разведен је брак парничних странака, а заједничка деца малолетна ВВ и ГГ поверени су на самостално вршење родитељског права мајци, а отац овде тужени обавезан да доприноси њиховом издржавању са по 4.000,00 динара месечно. Том пресудом уређен је начин одржавања личних односа између деце и оца, али је у том делу одлука измењена пресудом П2 230/15 од 26.10.2015. године, тако да се виђање одвија сваке друге недеље од петка у 19 часова до недеље у 18 часова, половина школског распуста и назименично празницима данима верских празника које слави отац. Малолетна ВВ је ученица ... разреда основне школе, док је малолетни

ГГ похађа вртић. По оцени првостепеног суда за издржавање по малолетном детету потребно је издвојити по 12.000,00 динара. Тужиља живи с децом у кући својих родитеља који је финансијски помажу. Она нема стално запослење, већ средства за издржавање обезбеђује повременим радним ангажовањем на сезонским пословима. Тужени је запослен као возач са просечном месечном зарадом до 47.600,00 динара у ту зараду урачунате су и дневнице које оствари. У ранијем периоду није допринио редовном издржавању деце због чега је кривично осуђен. Након доношења осуђујуће одлуке закључио је уговор о кредиту да би доспеле обавезе исплатио, по ком основу сада враћа дуг. Живи у домаћинству са својим родитељима. Тужени одбија да да сагласност да малолетна деца путују ван Републике Србије, као и сагласност за прибављање путне исправе. Тужиља има брата у ..., има намеру да се заједно са малолетном децом пресели у ... где сада живи и ради њен брат очекујући да ће на такав начин обезбедити бољу егзистенцију и бољу будућност за малолетну децу. Тужиља је исказала и намеру да за малолетну децу поднесе захтев Републици Мађарској за добијање држављанства те земље. Тужени се томе противи.

При овако утврђеним чињеницама, првостепени суд је нашао да је тужени у могућности да допринио издржавању малолетне деце са по 6.000,00 динара, а да ће остатак обезбедити мајка у који њен допринос за издржавање се укључује и свакодневна брига о деци. Везано за делимично лишење родитељског права суд је тражио извештај у смислу члана 270. Породичног закона од стране Центра за социјални рад да ли је у интересу малолетне деце да имају држављанство Републике Мађарске какву је жељу изразила њихова мајка. Међутим, орган старатељства у свом извештају наводи да не може особа бити лишена родитељског права то што тужени не прихвата да малолетна деца буду држављани Републике Мађарске јер то мора бити предмет договора међу родитељима. Међутим, оправдане разлоге за ускраћивање сагласности за прибављање путних исправа РС орган старатељства није навео.

При таквој ситуацији, полазећи од одредбе чл. 78. и 82. став 1. Породичног закона првостепени суд налази да је у најбољем интересу малолетних ВВ и ГГ да у сагласност мајке путују из Србије и у Србију и да у томе мајка не треба да тражи сагласност оца. Ово из разлога што мајка тренутно није у могућности да обезбеди виши животни стандард за малолетну децу јер осим тога што нема сталне месечне приходе не може рачунати на редован допринос туженог обзиром да у ранијем периоду није редовно поступао у погледу доприноса дечјем издржавању. У таквој ситуацији, оправдана је њена тежња да она и деца одржавају блиске породичне односе са њеним братом који живи и ради у ... и да евентуално уз његову помоћ покуша обезбедити бољи стандард за себе и децу, те да није оправдано ускраћивати сагласност за путовање деце ван Републике Србије јер је јасно да то није у њиховом интересу. То би значило и бољи животни стандард за њих. Акт недавања сагласности у прибављању путних исправа и путовања у иностранство има карактеристике несавесног вршења родитељског права и у том домену првостепени суд налази да је потребно лишити оца родитељског права. При томе, првостепени суд налази да на такав начин није поступио ни супротно мишљењу органа старатељства.

Другостепени суд одлучујући о жалби, прихватио је наводе првостепеног суда делимично у делу којим је одлучено о измени одлуке о одржавању личних односа малолетне деце и туженог, с тим што је првостепену одлуку у незнатном делу

кориговао, пре свега имајући у виду чињеницу да је малолетна ВВ у међувремену започела школовање што подразумева обавезе које је раније имала, па је било неопходно да се обавезе ВВ у погледу школе ускладе са виђањем оца, то је све у интересу малолетног детета.

Оцењујући наводе ревизије, Врховни касациони суд налази да је другостепени суд правилно поступио када је делимично преиначио одлуку првостепеног суда везано за начин одржавања личних односа између малолетне деце и туженог, а ово из разлога што је другостепени суд правилно сагледао потребе и могућности малолетне ВВ да се одређено време виђа са оцем, па је виђање малолетне деце у погледу одређених периода, са својим оцем прилагодио обавезама која деца, посебно малолетна ВВ има, везано за своје школовање, што је у све у интересу малолетног детета.

Правилно је другостепени суд ценио наводе првостепеног суда везано за делимично лишење родитељског права у смислу члана 82. став 1. Породичног закона, налазећи да је у интересу малолетне деце да им се пружи могућност да их тужиља одведе са добијеним путним исправама код свог брата у ... и на такав начин покуша обезбедити бољу будућност. При томе, правилно закључује другостепени суд да се у овом случају водило рачуна о интересима малолетне деце, што је у складу и са одредбом члана 27. ст. 1. и 2. Конвенције о праву детета. Стоји чињеница да је за правилан развој малолетне деце битно да оба родитеља буду укључена у процес одрастања. Међутим, када уједно то значи низак животни стандард за малолетну децу онда акт, недавања сагласности за прибављање путних исправа и путовања у иностранство од једног родитеља има карактеристике да то није у интересу малолетне деце, а имајући у виду чињеницу да се ни орган старатељства о том није изјаснио децидирано, то је правилно проценио нижестепени суд када је нашао да је донета одлука везано за делимично лишење родитељског права – туженог у односу на малолетну децу, а у погледу прибављања путних исправа и одласка деце у иностранство, правилна.

У погледу измене правноснажне судске одлуке, а за измену о висини доприноса за издржавање за малолетну децу, основано се у ревизији истиче да на страни тужиље постоји недостатак активне легитимације везано за тај део тужбеног захтева. Наиме, према члану 164. Породичног закона прописано је да се висина издржавања може смањити и повећати ако се промене околности на основу којих је донета претходна одлука. Према члану 278. став 2. ПЗ предвиђено је да тужбу за издржавање може поднети лице које се у смислу овог закона сматра повериоцем односно дужником издржавања. Везано за издржавање малолетне деце, с обзиром да је раније донета правноснажна пресуда и утврђена висина обавезе коју је тужени дужан да плаћа на име доприноса за издржавање малолетне деце, произилази да су тужбу за измену раније донете пресуде у погледу висине издржавања могла поднети малолетна деца, тј. малолетни ВВ и ГГ. Исти се могу јавити као тужиоци, с тим што их у поступку заступа њихова мајка АА као законски заступник. Тужбу за измену одлуке о издржавању поднела је АА, која није активно легитимисана за подношење тужбе у овом делу тужбеног захтева, па су нижестепени судови морали да усвоје приговор туженог везано за тај део тужбеног захтева и одбију тужбени захтев тужиље као неоснован.

Везано за одлуку нижестепеног суда у погледу начина одржавања личних односа малолетне деце са туженим, ревидент посебно није оспоравао.

И поред тога што је овај суд делимично усвојио ревизијске наводе туженог одлуку о трошковима ревизијског поступка донео је на основу члана 207. Породичног закона у вези члана 164. ЗПП, налазећи да то оправдавају разлози правичности.

Из напред изнетих разлога, применом члана 414. став 1. и члана 416. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа
судија
Весна Поповић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић